

Εἰς τὴν Πεντηκοστήν

Ορθοδοξία / Ἱερός Ἀμβων

Μητροπολίτης Διοκλείας Κάλλιστος Ware

Ο Ορθόδοξος ἔχει πλήρη συνείδηση πως ἀνήκει σε μία κοινότητα. «Γνωρίζουμε πως ὅποιος ἀπὸ μας πέσει», ἔγραφε ὁ Χομιάκωφ, «πέφτει μόνος του, κανεὶς ὄμως δεν σώζεται ἀπὸ μόνος του. Σώζεται ως μέλος τῆς Ἐκκλησίας, μαζί με ὅλα τα ἄλλα μέλη τῆς».

Εἶναι ὄμως σίγουρο πως ἡ Ορθόδοξη Ἐκκλησιολογία εἶναι πνευματική και μυστική ὑπὸ τὴν ἐννοια πως ἡ Ορθόδοξη θεολογία ποτέ δεν ἀσχολεῖται με τὴν ἐπίγεια πλευρά τῆς Ἐκκλησίας μεμονωμένα, ἀλλὰ θεωρεῖ πάντοτε τὴν Ἐκκλησία «εν Χριστῷ και ἁγίῳ Πνεύματι». Ολόκληρη ἡ Ορθόδοξη Ἐκκλησιολογία ἔχει ως ἀφετηρία τὴν ἰδιαίτερη σχέση που υφίσταται μεταξύ Ἐκκλησίας και Θεοῦ. Τρεῖς φάσεις μποροῦν να χρησιμοποιηθοῦν για ν' ἀποδώσουν αὐτὴ τὴ σχέση: ἡ Ἐκκλησία εἶναι: α) εἰκόνα τῆς ἁγίας Τριάδας, β) Σῶμα Χριστοῦ και γ) μια συνεχῆς Πεντηκοστή. Ἡ Ορθόδοξη Ἐκκλησιολογία εἶναι Τριαδική, Χριστολογική και «Πνευματολογική».

α) Εικόνα της αγίας Τριάδας.

Όπως ακριβώς κάθε πρόσωπο έχει δημιουργηθεί κατ' εικόνα του Τριαδικού Θεού, έτσι και η Εκκλησία ως όλον είναι εικόνα του εν Τριάδι Θεού, αναπαράγοντας πάνω στη γη το μυστήριο της ενότητας και της ποικιλίας. Στην αγία Τριάδα τα τρία πρόσωπα είναι ένας Θεός, χωρίς όμως να παύουν να είναι τέλεια πρόσωπα.

Στην Εκκλησία ένα πλήθος διαφορετικών ανθρώπων ενώνεται σ' ένα σώμα, στο οποίο όμως ο καθένας και η καθεμιά διατηρεί ατόφια την προσωπικότητά του. Το κάθε πρόσωπο της αγίας Τριάδας κατοικεί στο άλλο και αυτό εξεικονίζεται στην αλληλοπεριχώρηση των μελών της Εκκλησίας.

Στην Εκκλησία υπάρχει διάσταση μεταξύ ελευθερίας και αυθεντίας. Στην Εκκλησία υπάρχει ενότητα και όχι ολοκληρωτισμός. Όταν οι Ορθόδοξοι αποδίδουν στην Εκκλησία τον όρο «Καθολική», έχουν κατά νού (μεταξύ άλλων) και αυτό το ζωντανό θαύμα της ενότητας των πολλών προσώπων σε ένα.

Αυτή η σύλληψη της Εκκλησίας ως εικόνας της αγίας Τριάδας, μας βοηθά επίσης

να κατανοήσουμε γιατί οι Ορθόδοξοι δίνουν τεράστια σημασία στις Συνόδους. Η Σύνοδος αποτελεί έκφραση του Τριαδικού χαρακτήρα της Εκκλησίας. Μπορούμε να δούμε το μυστήριό της ενότητας εν τη ποικιλία, σύμφωνα με την εικόνα της αγίας Τριάδας, να εφαρμόζεται στην πράξη, όταν οι πολλοί επίσκοποι, οι συναγμένοι στη σύνοδο, φτάνουν ελεύθερα σε κοινή απόφαση υπό τον φωτισμό του αγίου Πνεύματος.

β) Σώμα Χριστού.

«Ούτως οι πολλοί εν σώμα εσμέν εν Χριστώ» (Ρωμ. 12, 5). Ο στενότερος δυνατός δεσμός υπάρχει μεταξύ του Χριστού και της Εκκλησίας: κατά την περίφημη φράση του Ιγνατίου, «όπου ο Χριστός, εκεί και η Καθολική Εκκλησία». Η Εκκλησία είναι η επέκταση της Σάρκωσης, το πεδίο όπου συνεχίζεται η Σάρκωση. Η Εκκλησία, σύμφωνα με τον Έλληνα θεολόγο Χρήστο Ανδρούτσο, είναι το «κέντρο και το όργανο του λυτρωτικού έργου του Χριστού... δεν είναι τίποτε άλλο από μία συνέχιση και μία επέκταση του προφητικού, του ιερατικού και βασιλικού Του αξιώματος... Η Εκκλησία και ο Ιδρυτής της είναι αδιάρρηκτα ενωμένοι... Η Εκκλησία είναι ο Χριστός «μεθ' ημών».

Ο Χριστός δεν εγκατέλειψε την Εκκλησία όταν ανελήφθη στους ουραμούς: «Και ιδού εγώ μεθ' υμών ειμί πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνας», υποσχέθηκε (Ματθ. 28, 20), επειδή «ου γαρ εισί δύο η τρεις συνηγμένοι εις το εμόν όνομα, εκεί ειμι εν μέσω αυτών» (Ματθ. 18, 20).

Η ενότητα μεταξύ του Χριστού και της Εκκλησίας Του πραγματώνεται, πάνω απ' όλα, μέσω των μυστηρίων. Στο Βάπτισμα ο νέος χριστιανός θάπτεται και ανίσταται με τον Χριστό. Στην Ευχαριστία τα μέλη του Σώματος του Χριστού λαμβάνουν το Σώμα Του μέσω των μυστηρίων. Η Ευχαριστία, ενώνοντας τα μέλη της Εκκλησίας με τον Χριστό, τα ενώνει ταυτόχρονα μεταξύ τους: «ότι εις άρτος, εν σώμα οι πολλοί εσμέν· οι γαρ πάντες εκ του ενός άρτου μετέχομεν» (Α' Κορ. 10, 17). Η Ευχαριστία δημιουργεί την ενότητα της Εκκλησίας. Η Εκκλησία (όπως την είδε ο αγ. Ιγνάτιος) είναι μία Ευχαριστιακή κοινωνία, ένας μυστηριακός οργανισμός που σαρκώνεται όπου τελείται η Ευχαριστία. Δεν είναι συμπτωματικό ότι ο όρος «Σώμα Χριστού» σημαίνει την Εκκλησία και το μυστήριο. Και πως η φράση *sommunio sanctorum* στο Αποστολικό Σύμβολο σημαίνει ουσιαστικά «κοινωνία των αγίων» και «κοινωνία των μυστηρίων». Πρέπει να θεωρούμε πρωταρχικά την Εκκλησία ως μυστήριο. Η εξωτερική της οργάνωση, όσο σημαντική κι αν είναι, έρχεται μετά τη μυστηριακή της ζωή.

γ) Μια συνεχῆς Πεντηκοστή.

Εἶναι εύκολο να υπερτονίσουμε τον χαρακτήρα της Εκκλησίας ως Σώματος Χριστού και να ξεχαστεί ο ρόλος του αγίου Πνεύματος. Αλλά όπως είπαμε, στο έργο τους μεταξύ των ανθρώπων, ο Υἱός και το Άγιο Πνεύμα αλληλοσυμπληρώνονται, και αυτό ισχύει τόσο στην Εκκλησιολογία όσο και σε άλλους τομείς της θεολογίας. Ενώ ο αγ. Ιγνάτιος λέγει πως «όπου Χριστός, εκεί και η Καθολική Εκκλησία», ο αγ. Ειρηναίος γράφει το εξίσου αληθές πως «όπου η Εκκλησία, εκεί και το άγιο Πνεύμα, και όπου το άγιο Πνεύμα εκεί και η Εκκλησία». Η Εκκλησία, επειδή ακριβώς είναι το Σώμα του Χριστού, είναι επίσης ναός και κατοικία του αγίου Πνεύματος. Το άγιο Πνεύμα είναι Πνεύμα ελευθερίας. Το άγιο Πνεύμα όχι μόνο μας ενώνει, αλλ' εγγυάται και την άπειρη ποικιλία των προσώπων μέσα στην Εκκλησία: κατά την Πεντηκοστή οι γλώσσες πυρός «διαμοιράστηκαν» και εκάθησαν «εφ' ένα έκαστον» των παρόντων. Το δώρο του Πνεύματος είναι δώρο στην Εκκλησία, ταυτόχρονα όμως είναι και προσωπικό δώρο, προσαρμοσμένο στον χαρακτήρα του καθενός και της καθεμιάς. «Διαιρέσεις δε χαρισμάτων εισί, το δε αυτό Πνεύμα» (Α΄ Κορ. 12, 4). Ζωή στην Εκκλησία δεν σημαίνει ισοπέδωση της ποικιλίας των ανθρώπων, ούτε επιβολή ενός άκαμπτου και ομοιόμορφου προτύπου πάνω σ' όλους, αλλά το ακριβώς αντίθετο. Οι άγιοι, όχι μόνο δεν παρουσιάζουν κάποια ανιαρή μονοτονία, αλλ' έχουν αναπτύξει την πιο έντονη και διακεκριμένη προσωπικότητα. Πληκτικό είναι το κακό κι όχι η αγιότητα.

Αυτή εν συντομία είναι η σχέση Εκκλησίας και Θεού. Αυτή η Εκκλησία – εικόνα της αγίας Τριάδας, σώμα Χριστού, πληρότητα του αγίου Πνεύματος- είναι ταυτόχρονα ορατή και άορατη, θεία και ανθρώπινη. Είναι ορατή, επειδή αποτελείται από συγκεκριμένες κοινότητες, που λειτουργούν πάνω στη γη. Είναι άορατη, επειδή περιλαμβάνει τους αγίους και τους αγγέλους. Είναι ανθρώπινη, επειδή αμαρτωλοί αποτελούν τα επίγεια μέλη της, είναι θεία, επειδή είναι το Σώμα του Χριστού. Δεν υπάρχει χωρισμός μεταξύ ορατού και αοράτου, μεταξύ στρατευμένης Εκκλησίας και θριαμβευούσας (σύμφωνα με τη δυτική ορολογία), επειδή και οι δύο συνιστούν μία μοναδική και συνεχή πραγματικότητα. «Η ορατή Εκκλησία, η επίγεια Εκκλησία, ζει σε πλήρη κοινωνία και ενότητα με ολόκληρο το σώμα της Εκκλησίας, της οποίας Κεφαλή είναι ο Χριστός». Βρίσκεται στο σημείο συνάντησης του Παρόντος αιώνας και του Μέλλοντος, και ζει ταυτόχρονα στους δύο Αιώνες.

πηγή: www.agiazoni.gr

<https://bit.ly/3wRNvdW>